

Szálasantyag-struktúrák tájépítészeti szerepe egykor és napjainkban

Sápi Henrietta

Tájrendező és kertépítő mérnöki, alapképzés BSc, nappali munkarend

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet/Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Belső témavezető: Dr. Sárospataki Máté, egyetemi docens, tanszékvezető, MATE Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Kutatásom során arra kerestem a választ, hogy a különböző szálasantyag-struktúrával bíró tájépítészeti szerkezeteket, berendezési tárgyakat milyen szabadtérépítészeti helyzetekben lehetne gyakrabban alkalmazni. A téma tárgyalásához elsőként a szálasantyag-struktúra fogalmát tisztázom:

Olyan kötésmódok összefoglaló neve, ami a textilipari termékeket alkotja évezredek óta és ezek jellemző mintázatait a szabadtér építészeti elemeken felnagyított, akár több méterről is kivehető formában is alkalmazzuk. Ezalatt többek között a sövénykerítéseket, fonott vessző építményeket, gyékény kosarakat értem. További kritérium volt, hogy a természetes nyersanyagok felhasználásával készült tárgyakat soroltam csak ide, illetve az ország területén hagyományos kötésmódokra összpontosítottam.

Összegyűjtöttem és funkció alapján csoportosítottam a különböző magyar népi kultúrában előforduló kert- és tájépítészeti szempontból jelentős tárgyakat, építményeket, őshonos növényi alapanyagokat. Ezáltal képet kaphattam az egyes anyagok, felhasználási módok előnyeiről, hátrányairól. A szöveget saját készítésű szemléltető rajzokkal láttam el az adatbázisokban fellelhető korabeli fotók és a szabadtéri népi múzeumokban készült fényképek mellett.

A dolgozat további részében kortárs használatra kerestem pozitív hazai és külföldi példákat, úgyszintén funkció alapján csoportosítva. Egyaránt számba vettem a kézzel készült kézműves alkotásokat és az előregyártott készen kapható termékeket, valamint a holt (rőzse, nádszár) és az élő anyag (fűzépítészeti) eltérő felhasználási lehetőségeit is bemutattam.

Kutatásom részét képezi egy általam készített kérdőív is, amelyben azokra a kérdésekre kerestem a választ, hogy: 1) az emberek hol láttak már ilyen kerítéseket, 2) általánosságban milyen hatást keltenek bennük a látványuk, 3) használnak-e vagy szívesen látnának szálanyag-struktúrát mutató termékeket otthonukban vagy kertjükben, 4) megismerkedtek-e már ezzel a technikával és 5) milyen szabadtérépítészeti közegben vennék szívesen alkalmazásukat. A kérdőív eredményei alapján javaslatokat tettem szélesebb körben való kortárs hazai alkalmazásokra.

Az eredmények kimutatták, hogy természetközeli területeken, kiránduló helyeken, a természetet utánozó botanikus- és állatkertekben és a víz-közeli rekreációs területeken találna a legszélesebb körben pozitív fogadtatásra az ilyen építmények használata. Kiderült az is, hogy a természetes alapanyagból készült struktúrákat előnyben részesítik a mesterséggel szemben. Ezenkívül erős népi hangulata, múltidéző és hagyományos megjelenése is alkalmazásának megfontolására ad okot bizonyos helyszíneken. Hátrányok közt leginkább a szerkezeti instabilitás hatása fogalmazódott meg. Egyéb előnyei az átszellőzés, a könnyedség és a változatos egyedi megjelenés. Bebizonyosodott, hogy meglehetősen népszerű lehet a szálanyag-struktúrák alkalmazása a kortárs tájépítészetben.